

sestava, ki obdela za svojega gospodarja vino-
graj. Za to delo dobi plačilo deloma v denarju in
deloma v naturalijah. Pri nas imamo zastarel vi-
ničarski red. Imamo viničarje, ki služijo gospodar-
jem, ki žive v mestih in trgih, da celo izven naše
države, in ravno tisti viničarji so uboga raja, ki
ne dobi ne dovolj živeža, nima ne sredstev, da bi
svojo deco, ženo in sebe odela s pošteno obleko.
Naš viničarski red je tako zastarel, da je treba no-
vega. Jaz se samo čudim, da se je on časni vinič-
arski red, ki so ga lansko leto izdelale in pred-
ložile organizacije viničarjev in vinogradnikov, to-
rej strokovne organizacije, kjer ni bilo nobene po-
litike zraven, v Beogradu zavrgel in je izginil v
miznici g. ministra Pucelja. Viničarji zamanj čaka-
jo, da dobi to, kar potrebujejo, da bi si mogli —
svoje žvljenje urediti tako, kot je to vredno člo-
veka. Vinogradniki sami uvidevajo, da je treba ta
zastareli viničarski red predeleti, da se mora do-
bri viničarjem, ki so po večini večini pridni in do-
bri ljudje, možnost, da pošteno žive. Zakonotvorci
bi se bili moral, če ni iz naših krajev, o tem in-
formirati in bi moral v zakonski predlog vzeti tu-
di to točko, kajti nemogoče bo, da bi pozneje, v
teku enega meseca, kakor to določa nek paragraf,
izdelala oblastna skupščina toliko važnih zakonov.
Da bi pa vsak zakon šel pred narodno skupščino,
tega ni treba, ker tu viničarjev ne poznata, ker
nimajo tega stanu, vsaj v taki meri ne kakor pri
nas v Sloveniji.

Poselski red.

Nadalje ni tukaj nobene določbe, ki bi štala
kako podlago za novi poselski red. O tem ne bom
obširno govoril, povdarjam samo, da bi bilo prav
potrebno, da bi se dala dobra, moderna podlaga
za načrt poselskega reda.

Stavbni in obrtni red.

Prav posebno pa zadane našega kmeta stavb-
ni in obrtni red. Opozarjam samo na to, kar boje
gobovo vsem gospodom iz Slovenije znano, da pri
nas kmeta, ki sam ometa dimnik in ne pokliče ka-
kega dimnikarja ter ga potem dimnikar ovadi, po-
litična oblast navadno obsodi na veliko denarno
globo. Pri nas n. pr. v ljutomerskem, mariborskem
in tudi drugih okrajih se dan za dnem dogajajo ta-
ke stvari, da okrajna glavarstva obsodijo kmete le
samo radi tega, ker sami ometajo dimnike v svo-
jih hišah in to vse samo radi zastarelega obrtne-
ga reda. Treba bi bilo novega, ki bo odgovarjal i
obrtnikom, kajti poštenti obrtniki sami izjavljajo,
da ne morejo hoditi v oddaljene kraje v hrube in
vsak mesec ometati dimnikov. Kmetje pa tudi ni-
majj toliko denarja, da bi mogli plačevati drage
mestne dimnikarske

Stavbni red se pa mora izpremeniti tudi še v
drugih ozirih. Treba bi bilo, da nam da zakono-
tvorec dobra določila, ki bodo odgovarjala vsem
zahtevam našega kmeta. Če danes pri nas napra-
vi domači tesar kmet nov plot ali mu popravi do-
mači sviniak ali kako drugo gospodarsko stvar pri
hiši, pa nima mojstrske pravice, ga mestni ali tr-
ški mojster ovadi, in politična oblast obsodi doti-
nega kmeta. Zgodili so se slučaji, da je bil kmet
kaznovan za 1000—3000 K globe samo radi tega,
ker mu je domačin, njegov sosed, ki nima obrtne
pravice, popravil plot, sviniak ali kaj drugega.

Treba je, da se naš obrtni in stavbni red v
tem oziru izpremeni in sicer tako, da kmetu ne bo
treba, da bi za vsako stvar, za vsako malo popra-
vilo pošiljal po mojstra v mesto.

Zadrugištvo.

V tem zakonskem predlogu o oblastni in srez-
ki samoupravi manjkajo tudi jasna določila o za-
drugištvu. Zadrugištvo je kardinalna programna
točka našega kmeta, delavca in obrtnika. Danda-
nes sem vesti, o tem ni treba tu obširno govoriti,

In tudi midva sva obstala kakor ukopana —

Obsežna jama je zijala pred nami, njeni robo-
vi so se že usuli in trava e že poganjala na dnu.
Zlomljena lopata in deske razbitih zabojev so le-
žale naokrog —

Zaklada ni bilo več —

XXXIII.

Kakor bi bil grom udaril vanje, tako so stali
uporniki krog prazne jame —

Edini Silver se je mahoma streznil.

Pred par trenutki so se bile vse njegove misli
obravnane na zaklad, za zlato je bil pripravljen na
nova izdajstva, na nove hudobije — pa v hipu je
bilo vse to kakor izbrisano, potlačil je svoje razo-
čaranje, zbral svoje misli in se prečen so se za-
vedli tovariši od usodnega udarca, je že imel pri-
pravljeno nov načrt —

Zu — nenavaden človek je bil.

"An", mi je šepnil, "vzemite tole in držite se
naprej!"

In stisnil mi je svoji nabasno samokres v ro-
ke —

Obnem se je mirno pomaknil na severno plat
kame tako da je prišla med naju in med uporni-
ke. Domenljivo me je pogledal, češ, trenutek je re-
šen!

Cisto prazno me je gledal in nisem si mogel
kaj, da mi na bi bil šepnil:

"Torej ste iznova izpremenili svoje misli —?"

Ni imal časa da bi odgovoril.

Kriče in preklinjajoč so uporniki drug za dru-

da more kmetstvo, delavsko in obrtno ljudstvo edi-
no tedaj napredovati, če ima dobro razvito zadrugi-
ništvo. Treba bi bilo tu imeti zadrugične zbornice,
kjer bi bile združene vse vrste zadrug: kmetiske,
obrtne, uradniške itd., da bi si medsebojno poma-
gale. Treba bi bilo v okviru zakona vsaj nekaj
smernic, za ono, kar je potrebno, da bi se naše
zadruginištvo kolikor mogoče izpopolnilo.

Kdo je kriv trpljenja naših rekrutov?

Dr. Korošec je s poslanci Jugoslovanskega kluba in
raznimi drugimi manjšinskimi klubi v narodni skupščini
vložil obtožbo proti bivšemu vojnomu ministru generalu
Zečeviču, kateri je z vpoklicem rekrutov ob Božiču leta
1921 zakrivil, da je okoli 300 naših sinov umrlo in 6000
obolelo vsled mraza in pomanjkanja.

General Zečevič je kriv smrti in obolesti teh žrtve,
ker je vpoklical rekrute v najhujši zimi in ne preskrbel ne
kuriva za transportne vagoni, ne obleke ne obuvala, ne
slame, ne toplje hrane. General Zečevič bi naj bil pustil
rekrute v domačih garnizijah in vse neščre bi bile iz-
ostale.

V narodni skupščini v Beogradu se je zadnje dni
preteklega tedna vršila razprava o naši obtožbi proti Ze-
čeviču. In kaj se je tukaj dogajalo. Edini branilci naših
trpinov, naših vojakov so bili poslanci opozicije, pred-
vsem poslanci Jugoslovanskega kluba. Stranke vladne
skupine, posebno srbski radikali so branili Zečeviča na
vse pretege. Naši demokrati in samostojni pa si niso
upali odpreti usta v obrambo trpečih naših sinov. Tu je bila
prilika, da se pokažejo vsi oni, kateri se hlinijo prijatelje
našim mladeničem. Tiho so sedeli kot vladinovi in si
proti Srbijancem niso niti upali odpreti usta. Drofenik,
Mermolja, Urek in vsi kranjski samostojneži so ta dan
delali tlako vladi in niso imeli srca za one, ki trpijo.

Naši poslanci so s predlogom obtožbe proti krivicu
generalu Zečeviču zadeli Srbijance v živo. Po cele dne-
ve so se posamezni vladni klubi posvetovali, se kregali
med seboj, vlada je imela dolgočasne seje, beograjsko
časopisje je bilo razburjeno, i razjarjeni so bili vladinovi.
Na dan glasovanja, v soboto, 1. aprila dopoldne je bilo v
zbornici živo, kakor v mravljišču. Vladinovi so tekali
sem in tje. Po skritih sobah so se vršile barantije.

Vojni minister general Vasič je skušal braniti Zečeviča,
a ni imel sreče. Govoril je o Napoleonu, o potrebi,
da se strogo postopa itd. Naši poslanci so mu vikali in
burno odgovarjali. Iz naših klopi so se slišali klici: »300
nedolžnih mrtvih žrtve!«, »6000 od mraza in gladu obo-
lelih ječil!« Burni so bili prizori, ko bi vi mladeniči in
mojze v Sloveniji to videli.

Sam ministrski predsednik Pašič je prišel Zečeviču
na pomoč. Izjavil je, da bo vlada sklicala posvetovalni
zbor in bo krivce poklicala na račun. Vlada je predlagala,
da se Zečeviča ne postavi pred sodišče, ampak se pre-
ide preko tega na dnevni red. Za vlado je glasovalo 143
poslancev, proti pa 75, torej ena tretjina.

Iz strahu pred izgubo vladnih korit so glasovali proti
obsodbi generala Zečeviča: demokrati, radikali, del mu-
slimanov in samostojni. Vsem tem ni mar za nesrečne
žrtve.

Prvi april 1922 v Beogradu, je bil dan žalosti za nas,
ki čutimo z najboljšimi sinovi slovenskega in hrvaškega
ljudstva.

Naši poslanci dr. Korošec, dr. Simrak, Žebot in dru-
govi so klicali: »Sramota! Skandal! Vi odoobravate, da
je po Zečevičevi krivdi poginilo nad 300 nedolžnih žrtve!
Evropski škandal!« Vladinovi so srepo gledali in poslu-
šali svojo obtožbo.

Slepi in gluhi so...

O ptiču noju se pripoveduje, da tedaj, kadar mu
preti kaka nevarnost, kateri ne more uiti, vtakne svojo
glavo v grm, da ne vidi nevarnosti. Ko vtake svojo kljun
do vratu v gosti grm, smatra, da ga nasprotnik ne vidi.
Isto in še bolj žalostno vlogo igra minister Pucelj z nje-
govo Samostojno. Ljudstvo ga je obsodilo v Slov. Bistri-
ci, v Kranju na Gorenjskem, v St. Janžu na Dolenjskem,
v St. Lenartu v Slov. gor. in številnih drugih krajih. A
Pucelj, Mermolja in njuni koritniki-kolegi so slepi in gluhi.
Narod jih ne mara več, ljudstvu so se odprle oči, na

gim poskakali v jamo in grebli s prsti po zemlji.
Morgan je našel zlat, Gineja je bila. Od roke do
roke je šla, vsak jo je hotel videti.

„Gineja —!“ je vpil George in jo moel Johnu
Silverju. „To je torej tistih tvojih sedemsto tisoč
fantov —?“

„Le iščite, fantje!“ je odgovoril John Silver s
hladnokrvno prezirnostjo. „Ne čudil bi se, ako naj-
dete še par želodov v jami!“

„Želodov —?“ je kričal George. „Ali ga ču-
jete! — Povem vam, njemu je bilo dobro znano —
kaj bomo našli tukaj! — Le pogledjte, na obrazu —
mu stoji zapisano!“

„Ei George! Se spei vdinjaš za kapitana —?
Zares, prav podjeten fant si!“

Tonot pa so bili uporniki na strani svojega go-
vornika. Lezli so iz jame in divje so naju gledali.
— Eno pa je bilo pri tem dobro za naju, — vsi so
se spravili na drugo stran jame.

Tu smo torej stali, na eni strani pet uporni-
kov, na drugi pa midva s Silverjem. — Nobena
stranka si ni upala prva začeti.

Silver se ni genil. Ravno je stal ob svoji ber-
gli, pozorno jih je gledal, hladno in pogumno, kar-
kršen je bil vedno v skrajni nevarnosti.

Končno je zasodil George, da bo z nagovorom
najbolje rešil usodni položaj.

„Tovariši“, je dejal, „samo dva sta proti nam
petim! Eden je tale šepavi Silver, ki nas je pri-
peljal semkaj in zvodil za nos, drugi pa tistile —
mladič Jaz mislim, da —.“

shodih jih ne marajo, celo pretepsti, linčati jih hočejo. —
Ako ne bi naši voditelji med narodom zadrževali ljudsko
nevoljo, narod bi sam sodil samostojne zapeljivce.

Najlepše pa je to, da farbajo slabostjni po časopis-
ju sami sebe in čitatelje. Pomagajo jim demokrati z vsem
svojim časopisjem. Dasiravno so bili na vseh gorej na-
vedenih in še drugih shodih samostojni obsojeni od ljud-
stva samega, vendar se skušajo s poročili o »sijajno«
uspehih shodih slepiti one, koji se niso udeležili Pucelje-
vih, Mermoljevih in Drofenikovih shodov.

Slepi in gluhi so pa tudi pristaši Samostojne. Vsako
dete zna, da je sedanja vlada zakrivila nešteto gorja celo-
kupnemu ljudstvu naše domovine, prav posebej pa še na-
še Slovenije. Vprašamo samo:

1. Ali se je slovenskim in hrvaškimi mladeničem go-
dilo kedaj huje, kot se jim godi pod sedanjo vlado, v ka-
teri sedi samostojnež Pucelj?

2. Ali smo imeli kedaj v naši domovini tako grozne
davke, takse in druga bremena, kot jih mora plačevati
danes kmet, delavec, obrtnik in drugo ljudstvo?

3. Ali smo v naši domovini imeli kedaj toliko nere-
da, toliko krivic, kot se jih dogaja danes?

4. Ali je stala naša valuta (denarna vrednost) kedaj
tako nizko, kot stoji danes?

5. Smo li imeli kedaj tako neznosno draginjo, kakor-
šna vlada danes po vseh delih Jugoslavije?

6. Ali imamo državo na svetu, koja bi bila pri vseh
sosedih radi njene sedanje slabe vlade tako neprijljiva-
na, kakor je ravno naša?

7. Ali imamo vlado na naši zemlji, katera bi razme-
tavala milijone in milijarde za gledališča, za razbijače, za
Wrangleve in za politične agitatorje in za številnih dru-
gih nepotreb?

Vi zapeljani, vi slepi in gluhi, vi zakrknjeni, izberite
si sami odgovor na ta resna vprašanja.

Pisec teh vrstic dodaje samo še to:

Samostojna kmetijska stranka sedi s svojim Puceljem
v sedanjih beograjskih vladi. Samostojna in Pucelj ter vsi
poslanci te pogubonosne stranke v Beogradu drviijo čez
drn in strn s Srbijanci, a v Sloveniji slepijo naše ljudstvo.

Gluhi in slepi, pomislite vse to!

Poštene može sramotijo.

Shod Samostojne pri Sv. Lenartu v Slov. gor. je sa-
mostojnim in demokratom tako zmešal možgane, da se-
daj psujejo po svojih listih naše može. Tako n. pr. psuje
mariborski »Tabor«, glasilo demokratskih advokatov in
veriznikov odličnega Slovenca, gospoda Josipa Ketiš od
Sv. Jekoba v Slov. gor. za bivšega »štajercijanca«. In vsi,
ki poznamo gospoda Ketiša, vemo, da je gospod Ketiš
zvest narodnjak že od svoje rane mladosti. Že, ko je soli
odrasel in do danes je stal v prvih vrstah narodnih bo-
riteljev. V težkih in burnih bojih za posamezne občine v
Slov. gor., v bojih za mariborski okrajni zastop, v delu za
probudo naroda je gospod Ketiš stal trdno in neomahlji-
vo. In tega iskrenega narodnjaka si je drznil minister
Pucelj v St. Lenartu psovati z nemišketarjem, a v mari-
borski »Tabor« je napisal tajnik Samostojne o Ketišu, da
je »štajercijanec«. Ali vas ni sram, vi samostojni častri-
kadeži? Med svojimi udeleženci v St. Lenartu ste imeli
dunajskega romarja Hohnjga iz Plesnice, zagrizence Loj-
zeka Gornika, Ferka, Haslna, Schütza. Vsi ti so bili naj-
hujši pionirji za Veliko Germanijo, predsedniki in člani
podružnic »Südmarke, Schulvereina«, ter drugih velenem-
skih društev. In vse te može smatrajo Pucelj in njegova
samostojna družba za največje Jugoslovane!

Mi ne bi zapisali teh vrst, a pokazati hočemo vsem
poštenim možem, kako grdo lažejo in psujejo slabostjni
od Pucelja pa doli do Mermolje. Sodite sami, in izrecite
svojo obsodbo!

Proti zvišanju davkov.

so doslej Jugoslovanskemu klubu potom tajništva SLS
v Celju poslale protest: občina Stari trg, Kmetiske zveze:
St. Andraž pri Velenju, Bele vode, Nazaret—Kokarje,
Slivnica pri Celju, Laško, Vojnik in Ljubno. Omenjene
KZ so s svojim protestom zdužile še druge zahteve: da
slovensko vojaštvo služi skrajšan rok v Sloveniji; da se s
Slovenskimi vojaki dostojno ravna, da dobivajo zadostne
in dobre hrane in obleke; da imajo priliko za dopust in
brezplačno vožnjo po železnici, da se jim dovoli čitanje
slovenskih listov in knjig ter da nikdo ne žali njih ver-
skega prepričanja; da se za zdravstveno stanje vojakov
bolje skrbi in da v Srbiji oboleli vojaki pridejo v oskrbo
v ljubljansko bolnišnico! KZ Nazaret—Kokarje še posebej
poziva ministra za poljedelstvo; da naj obrača več po-
zornosti na živinorejo. Pred vsem se je izkazala potreba,
spremeniti ali nadomestiti plemensko živino z novo ozir,
druge pasme plemenom. To potrebo čuti zelo gornjegraj-
ski okraj, kjer že več desetletij obstoji eno in isto pleme
goveje živine. Sol za živino naj se uvaža brez carine. —
Protestiraju tudi proti nameravani strankarski razdelitvi
državne podpore, po receptu dr. Zerjavanja, ki je namenje-
na ravnejšim okrajem v Sloveniji. Dalje proti sklepu Vi-
skega šolskega sveta, da se ukinejo šolske mashe in sto-
pi veronauk med vsemi šolskimi predmeti na zadnje me-
stol Ker težijo vsa ogromna šolska bremena na ramah
davkoplachačev-kmetov in delavcev, naj imajo oni tudi
pri pouku svojega otroka odločno besedo! KZ na Ljub-
nem še posebej v svojem protestu zahteva, da se lovski
zakon v toliko spremeni, da bo vsak vsak posestnik na
svojem zemljišču streljati zajce, če mu delajo škodo. Do-
vek na vozove na vzmetih se naj ukine! Slednjči zahtevajo
vse KZ nove volitve!

Nekaj odgovora.

Kakor sem zvedel, je g. minister Pucelj v St.
Lenartu na shodu govoril o prodaji živine, ki jo je
naša država prejela od Nemčije kot vojno odškod-
nino. Trdil je, da sem jaz v zbornici v svoji in-
terpelaciji zaradi prodaje te živine pod roko re-
kel, da g. ministra ne zadene nobena krivda. Ko
se s to neresnico begajo ljudje, zato moramo to-
stvar pojasniti še v »Slov. Gospodarju«.

Jaz sem v svojem govoru v zbornici povdar-
jal, da obstoji glede prodaje živine krivda in da